

15-12-2009

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
tel.: (22) 623-18-42, 623-22-77 fax.: (22) 623-20-51, 623-22-78

W odpowiedzi na pismo PRW.I.0722-77/09 (61680/11/2009) z dnia 19 listopada br. dotyczące zakresu pomocy tzw. małych projektów uprzejmie informuję.

Renowacja tablic epifitacyjnych znajdujących się w kościele oraz odrestaurowanie krypty fundatorów nie mieści w ramach pkt 6. *Zakresu realizacji małych projektów – „zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego”* ponieważ operacja ta dotyczyłaby elementów, które nie są ani budowlą, ani obiektem małej architektury ani elementem dachu czy elewacji zewnętrznej zabytkowego budynku.

Jeżeli krypta fundatorów nie znajduje się w budynku kościoła tylko jest budowlą wzniesioną na obszarze cmentarza i jest objęta ochroną zabytków to operacja jej renowacji może być objęta dofinansowaniem z małych projektów.

Oświetlenie nekropolii w celu wizualizacji zabytkowych pomników nagrobnych również wykracza poza ramy *Zakresu realizacji małych projektów* ze względu na to, że pomoc może być udzielona tylko na „odbudowę, odnowienie lub oznakowanie budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków.

Z poważaniem
ZASTĘPCA DYREKTORA
Pacek
Paweł Pacek

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,

tel.: (22) 623-18-42, 623-22-77, fax.: (22) 623-20-51, 623-22-78

ROW/wl/ss - 821/09 (7783)

Szanowny Panie,

W odpowiedzi na pismo o znakach DOW-I-1-/3421/602/09 uprzejmie informuję co następuje.

Odnosnie pytania dotyczącego organizacji międzynarodowego projektu sportowego polegającego na przeprowadzeniu rozgrywek piłki siatkowej z udziałem młodzieży z innych krajów Unii Europejskiej uprzejmie informuję, że organizacja tego typu imprezy może być finansowana w ramach małych projektów w ramach pkt 2 lit. b Załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 138, poz. 868, z 2009 r. Nr 71, poz. 613) zwanego dalej „rozporządzeniem”. Koszty kwalifikowalne będą dotyczyły wszystkich uczestników nie tylko osób zamieszkujących obszar LGD.

W odpowiedzi na pytanie o możliwość budowy i wyposażenia placu zabaw informuję, iż zgodnie z warunkami określonymi w przepisach § 3 przedmiotowego rozporządzenia realizacja tej operacji jest zgodna z zasadami określonymi dla małych projektów. W ramach małych projektów realizowane mogą być operacje, które nie kwalifikują się do wsparcia w ramach osi 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, ale przyczyniają się do poprawy jakości życia na obszarze działalności LGD. Istotne jest jednak to, aby ten projekt nie odpowiadał warunkom np. działania „Odnowa i rozwój wsi”.

Odnosnie pytania o sposób wypełniania formularza wniosku o przyznanie pomocy z zakresu małych projektów oraz operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy z zakresu działania „Odnowa i rozwój wsi” jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje kultury w zestawieniu rzeczowo-finansowym powinny wpisywać koszty kwalifikowalne

w kwotach netto, a w kolumnie „w tym VAT” wpisać) 0,00. Takie postanowienie wynika bezpośrednio z art. 71 ust. 3 lit. c) *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. ws. wsparcia obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich*, który brzmi następująco: „Do wkładu z EFFROW nie kwalifikują się następujące koszty: VAT, z wyjątkiem podatku VAT niepodlegającego zwrotowi, jeżeli jest rzeczywiście i ostatecznie ponoszony przez beneficjentów innych niż osoby niepodlegające opodatkowaniu, o których mowa w art. 4 ust. 5 akapit pierwszy szóstej dyrektywy Rady z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw Państw Członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych — wspólny system podatku od wartości dodanej.”

W odpowiedzi na pytanie jakie dokumenty potwierdzają zamieszkanie na obszarze wdrażania lokalnej strategii rozwoju informuję, że dokumentem poświadczającym ten fakt może być zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały, natomiast w przypadku gdy adres zameldowania na pobyt stały Wnioskodawcy różni się od adresu zamieszkania to powinien dołączyć do wniosku o przyznanie pomocy zaświadczenie o zameldowaniu czasowym.

Odnośnie wątpliwości dotyczących przeniesienia niewykorzystanych środków w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” zgodnie z § 9 ust. 4 *umowy o warunkach i sposobie realizacji LSR* zwanej dalej „umową ramową” informuję, że możliwe jest przesuwanie tych środków pomiędzy poszczególnymi rodzajami operacji w ramach tego działania, jednak czynność ta wymaga aneksu do umowy ramowej. Możliwe jest również uwzględnienie w kolejnych naborach środków niewykorzystanych w poprzednich latach w ramach danego rodzaju operacji. Może to mieć miejsce np. w sytuacji gdy w ramach poprzedniego naboru, w poprzednim roku nie zostały wykorzystane wszystkie zaplanowane środki (co zostaje stwierdzone na podstawie informacji otrzymanej od samorządu województwa zawierającej dane dotyczące podpisanych umów przyznania pomocy i wypłaconych środków). Takie działanie nie wymaga aneksu do umowy ramowej jednak konieczne jest doprecyzowanie w procedurach trybu przekazywania informacji przez samorządy województw i Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 38, poz. 220 oraz Nr 156, poz. 974): *Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się wymienione w formularzu tego wniosku załączniki, w tym plan odnowy miejscowości*. Na podstawie przepisów zawartych w § 11 wnioskodawca może być dwukrotnie wzywany do usunięcia nieprawidłowości lub braków. Jeżeli wnioskodawca nie dołączy planu odnowy miejscowości do wniosku o przyznanie pomocy dokument musi zostać dostarczony na wezwanie do usunięcia nieprawidłowości lub braków. Nie ma podstaw do odrzucenia wniosku o przyznanie pomocy, w przypadku gdy plan odnowy miejscowości i stosowne uchwały zostały podjęte na etapie uzupełnień, po dniu jego złożenia.

W przypadku dostarczenia przez Wnioskodawcę na wezwanie SW innych dokumentów opatrzonych datą wystawienia późniejszą niż data złożenia wniosku o przyznanie pomocy należy potraktować te załączniki analogicznie.

Przykładem dokumentu potwierdzającego posiadanie osobowości prawnej Wnioskodawcy w przypadku instytucji kultury będącej jednostką organizacyjną Gminy jest ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 01.13.123). Art. 14 powyższej ustawy brzmi „*instytucje kultury uzyskują osobowość prawną i mogą rozpocząć działalność z chwilą wpisu do rejestru prowadzonego przez organizatora*”. Pozostałe dane muszą być zawarte w statucie organizacji.

W związku z pytaniem o kwalifikowalność kosztów realizacji operacji polegającej na organizacji wydarzenia promocyjnego poza granicami państwa informuję, że w przypadku operacji nieinwestycyjnej a szczególnie operacji z zakresu promocji koszty mogą być kwalifikowane nawet jeżeli są ponoszone poza granicami państwa. Do kosztów operacji mogą być wliczone koszty podróży, wyżywienia, noclegów i tłumaczeń pod warunkiem, że koszty te są racjonalne i niezbędne do realizacji operacji.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące możliwości użyczenia podmiotowi części nieruchomości w celu realizacji operacji z zakresu różnych działań informuję, że działka, jak również budynek może być w części użyczany jednej instytucji w celu realizacji projektu w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” w ramach osi 3, a w części innemu podmiotowi do realizacji innego projektu w ramach małych projektów. Istotne jest jednak to, aby te części były wyraźnie wydzielone aby nie było podejrzenia o sztucznym dzieleniu projektu, w celu uzyskania większego wsparcia. W przytoczonych przykładach, zarówno w projekcie dotyczącym utworzenia parku przy istniejącym placu zabaw oraz w projekcie polegającym na remoncie świetlicy wiejskiej części działek nie są wydzielone – określony jest tylko procentowy udział powierzchni bez dokładnego wskazania granic oraz podziału działki na części.

W odniesieniu do pytania dotyczącego beneficjentów małych projektów informuję, że szkoły podstawowe i gimnazjalne mogą być beneficjentami o ile posiadają osobowość bądź zdolność prawną. Szkoły publiczne zazwyczaj działają jako jednostki organizacyjne gminy a ustawy nie nadają im ani osobowości ani zdolności prawnej. W imieniu szkoły publicznej będącej jednostką organizacyjną gminy o pomoc może wystąpić Wójt. W przypadku organizacji pozarządowych np. OSP, Kółko Rolnicze ubiegających się o przyznanie pomocy w ramach małych projektów nie ma wymogu posiadania statusu organizacji pożytku publicznego, obowiązuje jedynie wymóg posiadania osobowości prawnej albo zdolności prawnej.

W nawiązaniu do zapytania odnoszącego się do obliczania wartości pracy własnej poniżej przedstawiam przykład:

Cel operacji to utworzenie bazy gospodarstw agroturystycznych. W realizację operacji zaangażowana jest osoba mająca doświadczenie w tym zakresie. Dodatkowo w ramach operacji przygotowuje się badanie gospodarstw agroturystycznych. Koszt utworzenia bazy

gospodarstw agroturystycznych w połączeniu z prawidłowo obliczoną wartością pracy i usług świadczonych nieodpłatnie oraz z wyłączeniem kosztów ogólnych daje całkowity koszt kwalifikowany operacji pomniejszony o prawidłowo obliczoną kwotę kosztów ogólnych, tj. 10000 PLN, a więc wartość pracy i usług świadczonych nieodpłatnie nie może być wyższa niż 1000 PLN. Koszt kwalifikowany operacji to 11000 PLN.

Sposób obliczania:

KO – koszty ogólne

WP - wartość pracy i usług świadczonych nieodpłatnie

Koszt utworzenia bazy gospodarstw agroturystycznych (z wyłączeniem WP i KO) = 9000 PLN

X – prawidłowo obliczona WP

$(9000 \text{ PLN} + X)$ – całkowite koszty kwalifikowane operacji bez KO,

a więc:

$X = 10\% (9000 \text{ PLN} + X)$

X = 1000 PLN

Y – prawidłowo obliczone KO

$(9000 \text{ PLN} + X)$ – pozostałe koszty kwalifikowane operacji,

a więc:

$Y = 10\% (9000 \text{ PLN} + 1000 \text{ PLN})$

Y = 1000 PLN

W odpowiedzi na pytanie dotyczące kwalifikowalności zakupu węża strażackiego informuję, że zakup ten może być kosztem kwalifikowalnym w ramach organizacji zawodów strażackich, tylko w przypadku gdy wąż ten będzie użytkowany jedynie podczas zawodów. Koszt zakupu węża nie może być kwalifikowalny w innych przypadkach, ponieważ zakres realizacji małych projektów nie przewiduje wyposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej w sprzęt konieczny do wykonywania przez OSP zadań własnych.

Z poważaniem
DYREKTOR
Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich
Michał Marciniak

Do wiadomości wg rozdzielnika.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,
tel.: (22) 623-18-42, 623-22-77 fax.: (22) 623-20-51, 623-22-78

Szanowni Państwo,

Z uwagi na trudności w interpretacji niektórych punktów „Zakresu realizacji małych projektów” stanowiącego Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 (Dz. U. Nr 138, poz. 868, z 2009 r. Nr 71, poz. 613) uprzejmie informuję co następuje.

W ramach pkt. 1. przewiduje się organizację szkoleń oraz przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym. Dopuszcza się w związku z tym organizację zajęć sportowych np. polegających na nauce pływania oraz udzielania pierwszej pomocy, pod warunkiem, że wnioskodawca udowodni, iż efektem tych zajęć będzie podniesienie świadomości społeczności lokalnej.

W odniesieniu do interpretacji zapisów pkt 4 lit b. zakresu realizacji małych projektów informuję, że infrastruktura turystyczna są to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, które mają na celu służyć przyjeżdżającym na dany obszar turystom, zaspokajaniu ich potrzeb związanych z bierną oraz aktywną turystyką. Z powodu ograniczonych środków oraz możliwości realizacji operacji zakrojonych na szerszą skalę w ramach działań Osi 3. PROW w/w. rozporządzenie zawęża tą definicję do małej infrastruktury turystycznej. Określenie „mała” infrastruktura turystyczna jest odzwierciedleniem wysokości pomocy jaką można uzyskać na realizację tego typu operacji. Maksymalny planowany koszt realizacji projektu w tym zakresie wynosi 100 tys. zł, przy czym przyznana pomoc nie może być wyższa niż 25 tys. zł. Dlatego dopuszcza się realizację operacji polegających na budowie, odbudowie lub oznakowaniu elementów typu: ścieżki, szlaki, trasy, wieże widokowe, platformy widokowe, wiaty, pola biwakowe, domki kempingowe, pomosty, przystanie, boiska, korty, parki, ogródki jordanowskie, place zabaw dla dzieci, o ile całkowity planowany koszt realizacji operacji nie przekracza kwoty 100 tys.

zł. Należy jednocześnie pamiętać, że operacja musi stanowić zamkniętą całość a nie być sztucznie wydzielonym elementem w celu uzyskania dodatkowej pomocy. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, że pomoc z zakresu małych projektów, w przypadku gdy zakres ten pokrywa się z zakresem działań Osi 3. może być przyznana tylko w przypadku gdy dany wnioskodawca udowodni, że nie spełnia warunków przyznania pomocy w ramach tych działań. Wyjątkiem od tej zasady są operacje odpowiadające warunkom przyznania pomocy z zakresu działania „Odnowa i rozwój wsi”, ponieważ linię demarkacyjną stanowi kwota przyznanej pomocy.

W odniesieniu do pkt 7 zakresu oraz kosztu kwalifikowalnego w brzmieniu „zakup materiałów lub przedmiotów, w tym materiału siewnego i nasadzeniowego roślin wieloletnich” operacja polegająca na uprawie tradycyjnych odmian np. śliw albo winorośli w celu wprowadzenia na rynek produktu opartego na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie nie mieści się w zakresie wspomnianego kosztu, ponieważ jej realizacja stanowi uprawę roślin. Na działalność rolniczą, w ramach Osi 4. Leader pomoc nie może być udzielona, gdyż Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 przewiduje wsparcie działalności rolniczej jedynie w ramach działań Osi 1. Należy jednocześnie zaznaczyć, że pozostałe czynności zmierzające do wprowadzenia na rynek produktów bazujących na uprawie powyższych roślin polegające np. na promocji lub uzyskaniu certyfikatów mogą być zrealizowane w ramach małych projektów.

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
Mieczysław Paradowski

Szanowni Państwo,

poniżej odpowiedzi na kolejne pytania dotyczące małych projektów oraz doprecyzowanie do jednego z wcześniejszych pytań:

1) Beneficjent: osoba fizyczna nie prowadząca działalności, nie rolnik. Miejsce realizacji operacji – obszar LGD.

Zakres operacji: Punkt 3d lub 7 Załącznika

- zakup sprzętu do obróbki kamienia wykorzystywanego do produkcji produktów lokalnych (figurki z kamienia)

- zakup sprzętu do wytwarzania tradycyjnego mydła szarego wg starej receptury z naturalnymi dodatkami (torf, zioła, kwiaty itp.)

ODP: Obie te operacje wpisują się w zakres punktu nr 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia:

„Inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie, w tym kulturowym, historycznym lub przyrodniczym...” i mogą być realizowane w ramach małych projektów.

2) Czy za kwalifikowalne można uznać koszty wyposażenia obiektów małej architektury w rozumieniu MRiRW (wypożyczalnie sprzętu, pola kempingowe itp.) np. zakup kapoków, kajaków?

ODP: TAK. Jednocześnie jeśli mamy już np. stanicę wodną, to jej wyposażenie również może być kosztem kwalifikowalnym.

Pozdrawiam,

Szanowni Państwo, poniżej przedstawiam odpowiedzi na wątpliwości dotyczące zakresu realizacji małych projektów:

1. Czy w ramach małych projektów należy finansować operacje polegające na zagospodarowaniu zbiorników wodnych (pogłębienia, rekultywacja, zarybianie) oraz rozbudową infrastruktury wędkarskiej?

Nasza opinia: tego typu działania powinny być realizowane w ramach PO RYBY. Proponujemy kwalifikować jedynie budowę i odbudowę małej architektury turystycznej nad zbiornikami (tworzenie miejsc wypoczynku itp) o ile dany obszar nie jest objęty działalnością LGR.

2. Czy za kwalifikowalne można uznać koszty wyposażenia obiektów małej architektury w rozumieniu MRiRW (wypożyczalnie sprzętu, pola kempingowe itd) np. zakup kapoków, kajaków?

Czy należy zezwalać na takie zakupy jeśli operacja obejmuje np. budowę pola gry do paintbola wraz z zakupem strojów, kasków etc?

A jeśli operacja dotyczy jedynie wyposażenia istniejącego już obiektu (np. stacji wodnej)?

Nasza opinia: W rozporządzeniu w punkcie 4b mowa o budowie lub odbudowie małej infrastruktury turystycznej. Wyposażenie tego typu obiektów wydaje się więc być kosztem niekwalifikowanym. Proponujemy jednak uznawać koszty wyposażenia w sytuacji gdy dany obiekt ma być dopiero wybudowany (traktować wyposażenie jako niezbędny element tworzonego obiektu, bez którego nie mógłby on pełnić swoich funkcji).

3. Czy w ramach punktu 3 d (kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła) można zakwalifikować koszty: remontu warsztatu, zakupu wyposażenia (np. koło garncarskie), dostosowania obiektu do pełnienia funkcji szkoleniowych?

Nasza opinia: Rozporządzenie nie wprowadza tu żadnego zawężenia, więc wszystkie niezbędne i racjonalne koszty powinny być kwalifikowalne.

4. Czy w ramach punktu 3 a (promocja lokalnej twórczości) można kwalifikować zakup środków trwałych (np. sprzęt wystawienniczy, namioty, wyposażenie stoisk wystawienniczych)?

Nasza opinia: powinno być to dopuszczone, o ile wnioskodawca udowodni, że sprzęt będzie wykorzystywany na dużej ilości imprez i dzięki temu zakup będzie bardziej racjonalny niż dzierżawa.

5. Czy żaglówka jest środkiem transportu napędzanym siłą mięśni ludzkich? 😊

Nasza opinia: TAK

6. Czy wnioskodawca może złożyć wniosek na realizację cyklu imprez kulturalnych o zróżnicowanym zakresie (przykład: Organizacja imprez kulturalnych w gminie .... w roku 2011)?

Nasza opinia: Tak.

7. Czy w ramach małych projektów można założyć pasiekę oraz zakupić niezbędne urządzenia do usprzętowania pracowni pasiecznej?

W ramach pasieki pozyskiwany będzie miód, pyłek kwiatowy, propolis, pierzga i wosk. Produkty z pasieki będą oferowane klientom (turystom) w ramach sprzedaży bezpośredniej. W przyszłości pasieka będzie oferowała odkłady i pakiety pszczele a także usługi w zakresie zapylania tradycyjnych odmian drzew i plantacji owadopylnych.

Nasza opinia: Tak.

Szanowni Państwo,

Poniżej przesyłam odpowiedzi na pytania dotyczące zakresu i kosztów kwalifikowalnych w ramach tzw. małych projektów. Jednocześnie informuję, iż pozostałe pytania są analizowane i udzielenie odpowiedzi na część z nich będzie wymagało zasięgnięcia dodatkowych opinii MRiRW.

(pytanie – tekst normalny, kursywa – stanowisko UMWK-P).

1. Czy w ramach działania "rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR w tym poprzez: (...) budowę, odbudowę lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych (...) kwalifikuje się inwestycja polegająca na:

- powstaniu pola biwakowego wraz ze stworzeniem węzła sanitarnego (sanitariaty, łazienki);

- postawienie domku drewnianego z węzłem sanitarnym, którego wygląd nawiązuje do tradycyjnego budownictwa na Pałukach, z przeznaczeniem na domek wypoczynkowy pod wynajem - naszym zdaniem jest to miejsce wypoczynku.

Stanowisko UMWK-P: W odniesieniu do zapisów pkt 4 lit b. zakresu realizacji małych projektów dopuszcza się realizację m. in. operacji polegających na budowie, odbudowie lub oznakowaniu elementów takich jak domki kempingowe i pola biwakowe.

2. Czy pojęcie "mała infrastruktura" zostało gdzieś zdefiniowane? Co wchodzi w katalog tego rodzaju infrastruktury?

Stanowisko UMWK-P: Infrastruktura turystyczna są to wszelkiego rodzaju obiekty oraz urządzenia turystyczne, które mają na celu służenie przyjeżdżającym na dany obszar turystom, zaspokajaniu ich potrzeb związanych z bierną oraz aktywną turystyką. Zgodnie z interpretacją MRiRW z dnia 10 marca 2010 roku nie istnieje ścisła definicja małej infrastruktury turystycznej, dlatego należy korzystać z definicji infrastruktury turystycznej a wyznacznikiem jej rozmiarów jest maksymalna kwota całkowitych kosztów kwalifikowanych (100 tys. zł) oraz maksymalna kwota pomocy (25 tys. zł).

3. Czy można w ramach „małych projektów” sfinansować szkolenie wyjazdowe kilkudniowe, warsztaty studyjne poza obszarem działania LSR. Czy w ramach kosztów kwalifikowalnych można sfinansować koszty dojazdu, wyżywienia, noclegów, prowadzącego szkolenie, wynajęcia sali, ubezpieczenia?

Stanowisko UMWK-P: W przypadku operacji nieinwestycyjnej koszty mogą być kwalifikowane nawet jeśli są ponoszone poza obszarem wdrażania LSR. Koszty wynagrodzenia osoby prowadzącej szkolenie, wynajęcie sali stanowią koszt kwalifikowany. Do kosztów operacji mogą być również wliczone koszty podróży, wyżywienia oraz noclegów pod warunkiem, że koszty te są racjonalne i niezbędne do realizacji operacji. Ubezpieczenie podlega refundacji w pkt 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia.

4. Czy w „małych projektach” beneficjentem może być Gminna Biblioteka Publiczna (wpisana do Rejestru Instytucji Kultury danej Gminy)?

Stanowisko UMWK-P: Tak

5. Czy w ramach „małych projektów” beneficjentem mogą być szkoły?

Stanowisko UMWK-P: Zgodnie z interpretacją MRiRW z 29 grudnia 2009 roku szkoły mogą być beneficjentami małych projektów o ile posiadają osobowość prawną lub zdolność prawną. Szkoły publiczne zazwyczaj działają jako jednostki organizacyjne gminy a ustawy nie nadają im ani osobowości ani zdolności prawnej.

W imieniu szkoły publicznej będącej jednostką organizacyjną gminy o pomoc może wystąpić wójt.

6. Czy w ramach „małych projektów” można zorganizować festyn integracyjny i w ramach kosztów kwalifikowalnych pokryć koszty: wynagrodzenie konferansjera, wynagrodzenie dla zespołu, wynajęcia stolików, wynajęcia estrady, zakupu naczyń jednorazowego użytku, materiałów typu papier śniadaniowy, folia aluminiowa, wykałaczki, koszty zakupu produktów żywnościowych, koszty promocji, zakupu produktów chemicznych (np. płyny do naczyń, ręczniki papierowe, worki na śmieci, itp)?

Stanowisko UMWK-P: Organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych wpisuje się w pkt 2 lit. b zakresu realizacji małych projektów, a wyżej wymienione koszty podlegają refundacji w ramach realizacji małych projektów.

7. Czy można sfinansować w ramach Małych Projektów utwardzenie tarasów widokowych w gospodarstwie agroturystycznym, położenie kostki brukowej i zadaszenie tych tarasów?

Stanowisko UMWK-P: Wyżej wymieniona operacja wpisuje się w pkt 4 li. b zakresu realizacji małych projektów, należy jednak pamiętać, że punkty widokowe zrealizowane w ramach tej operacji muszą być ogólnie dostępne.

WOJEWÓDZTWO
KUJAWSKO-POMORSKIE

Toruń, 10 - 02 2010 r.

Znak sprawy: PRK.1.0722-11110

Numer dokumentu: 9234/02/2010

Sz. P. Michał Marciniak
Dyrektor Departamentu Rozwoju
Obszarów Wiejskich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

W związku ze zgłaszanymi przez lokalne grupy działania wątpliwościami odnośnie zakresu pomocy i kosztów kwalifikowalnych w ramach małych projektów, tj. operacji nie odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach Osi 3 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, ale przyczyniających się do osiągnięcia celów tej Osi uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania (pytanie – tekst normalny, kursywa – opinia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko Pomorskiego):

1. Czy możliwa jest realizacja małego projektu, którego wkład własny zostanie zapewniony z bezzwrotnego dofinansowania od JST (uzyskanego w ramach konkursów organizowanych przez gminy lub Samorząd Województwa).

Stanowisko UMWK-P: Rozporządzenie dopuszcza możliwość współfinansowania małych projektów ze środków własnych JST. Wydaje się, że wskazane postępowanie można uznać za prawidłowe, o ile udzielenie dotacji nastąpi w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego.

2. Czy w ramach małych projektów możliwym jest przygotowanie terenu pod budowę placu zabaw (ogrodzenia, plantowanie terenu itp.)?

Stanowisko UMWK-P: Tak, o ile jest to niezbędne do realizacji operacji (budowy placu zabaw).

3. Czy w ramach wyposażenia świetlic wiejskich (gminnych ośrodków kultury pełniących funkcje świetlic wiejskich) możemy zakupić: kuchenki, lodówki, patelnie, stoły, krzesła, naczynia, obrusy, firany, zasłony itp. a przede wszystkim wymienić drzwi do świetlicy wraz z montażem?

Stanowisko UMWK-P: Rozporządzenie nie wprowadza żadnych ograniczeń w tym zakresie, w związku z czym wszystkie wymienione koszty należy uznać za kwalifikowalne.

4. Czy w ramach małych projektów możemy zbudować boisko sportowe (zasiać trawę, zasadzić krzewy, kupić bramki) i przeprowadzić imprezę kulturalno-sportową? Przy okazji kupić kosiarkę spalinową i olej napędowy do utrzymania porządku i czystości na tym boisku oraz w całej wsi?
Stanowisko UMWK-P: Zakup kosiarki i oleju nie jest kosztem kwalifikowalnym, pozostałe wymienione koszty powinny podlegać refundacji.
5. Czy można wyremontować świetlicę oraz ją powiększyć poprzez dobudowanie pewnej części?
Stanowisko UMWK-P: Kosztem kwalifikowalnym jest remont, ale nie rozbudowa świetlic wiejskich.
6. Czy kosztem kwalifikowalnym jest promocja sołectwa? tj. małe imprezy kulturalne przy świetlicach wiejskich? I jakie konkretnie koszty związane z organizacją imprezy mogą być poniesione?
Stanowisko UMWK-P: Zgodnie z rozporządzeniem zakres operacji może dotyczyć organizacji imprez. Jako koszt kwalifikowalny wskazano jedynie: „organizację i przeprowadzenie wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych”. Brak bardziej szczegółowych wytycznych w tym zakresie.
7. Czy w przypadku wniosku, którego zakres dotyczy zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego poprzez odnowienie dachów lub elewacji zewnętrznych budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków np. " Wymiana dachówki na części dachu budynku pałacu.. " ma znaczenie funkcja budynku? Czy fakt że w obiekcie poza świetlicą wiejską znajdują się mieszkania komunalne będące własnością gminy (powierzchnia mieszkalna stanowi ok. 85% całego budynku) nie spowoduje że wniosek nie przejdzie pozytywnie weryfikacji?
Stanowisko UMWK-P: Zastosowanie powinna tu mieć zasada proporcjonalności: za kwalifikowalne powinny zostać uznane jedynie koszty związane z remontem powierzchni dachu, odpowiadające powierzchni budynku wykorzystywanej na cele użyteczności publicznej. W opisanym przypadku będzie to nie więcej niż 15% kosztów wymiany dachówki.
8. Czy w ramach małych projektów możemy wymienić (wyremontować) chodnik znajdujący się na cmentarzu w centrum wsi?
Stanowisko UMWK-P: Remont chodników nie jest kosztem kwalifikowalnym w ramach tego działania. W zakresie operacji brak operacji związanych z poprawą estetyki czy zagospodarowaniem centrum miejscowości.
9. Czy w ramach organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych możemy zorganizować Dożynki Gminne?
Stanowisko UMWK-P: Nie ma w tym zakresie ograniczeń w rozporządzeniu.
10. Czy w ramach małych projektów za kwalifikowalne uznane zostanie podświetlenie (iluminacja) zabytkowych kościołów i czy tą inwestycję może zrealizować gmina na nieruchomości kościelnej?
Stanowisko UMWK-P: Iluminacja zabytków nie jest kosztem kwalifikowalnym w ramach tego działania.

11. Czy w ramach odnowienia lub oznakowania budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków możliwe jest zaliczenie jako koszty kwalifikowane wykonanie następujących działań: wykonanie tablic informacyjnych prezentujących opis, charakterystykę obiektów zabytkowych?

Stanowisko UMWK-P: Tak (tablice należy traktować jako oznakowanie budowli lub obiektów małej architektury).

12. Czy w ramach remontu lub wyposażenia świetlic wiejskich można wymienić okna i ocieplić świetlicę wiejską?

Stanowisko UMWK-P: Tak, planowane koszty wpisują się w koszty remontu świetlic.

13. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem przygotowanie materiałów promujących cykl wernisaży prac lokalnych twórców oraz organizacji spotkania inauguracyjnego projektu i spotkania z nauczycielami w celu zachęcenia ich do odwiedzania wernisaży wraz z uczniami?

Stanowisko UMWK-P: Projekt wpisuje się w punkt 3a załącznika nr 1 do rozporządzenia (rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, w tym przez promocję lokalnej twórczości kulturalnej ...) i może być realizowany w ramach małych projektów.

14. W ramach projektu wskazanego w punkcie 13 wnioskodawca planuje ponieść następujące koszty (czy są one kwalifikowalne?):

- Opracowanie materiałów promujących cykl wernisaży (widokówki, plakaty, foldery) w tym:
  - a) Honorarium za opracowanie jednolitego wzornictwa dla wszystkich materiałów (z przeniesieniem praw własności na wnioskodawcę),
  - b) Honorarium za wykonanie zdjęć prac poszczególnych artystów,
  - c) Honorarium za wykonanie zdjęć portretowych artystów,
  - d) Honorarium za opracowanie notki biograficznej artysty,
  - e) Honorarium za opracowanie biogramów prac,
- Dystrybucja materiałów promocyjnych:
  - a) Kolportaż plakatów (rozliczany jako „kilometrówka” lub umowa zlecenie),
  - b) Koszt wysyłki pocztą widokówek (wysłane zostaną do osób biorących udział we wcześniejszych wystawach),
- Koszt zakupu materiałów spożywczych niezbędnych do zorganizowania spotkania z twórcami, inauguracyjnego projektu,
- Koszt zakupu artykułów spożywczych na spotkanie z nauczycielami (w celu promocji cyklu wernisaży i zachęcenia uczestników spotkania do organizacji wycieczek z uczniami na wernisaże),
- Koszt zakupu artykułów biurowych, papierniczych, tuszy do drukarki,
- Koszt zakupu drukarki,
- Koszt zakupu kronik do rejestracji gości odwiedzających wernisaże,
- Koszt zakupu stand-up.

Stanowisko UMWK-P: Wymienione koszty mogą zostać uznane za kwalifikowane w ramach następujących punktów załącznika nr 2 do rozporządzenia:

- 5 – opracowanie materiałów informacyjnych i zakup powierzchni reklamowej,
- 8 – zakup wyposażenia,
- 9 – organizacja i przeprowadzenie wydarzeń promocyjnych, kulturalnych.

Wątpliwości budzą następujące pozycje:

- „kilometrówka” za rozwieszanie plakatów,
- Koszt zakupu kronik dla odwiedzających.

15. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem przygotowanie i wydanie płyty lokalnego zespołu ludowego oraz wymianę doświadczeń z innym zespołem ludowym z terenu LGD?

Stanowisko UMWK-P: Przygotowanie i wydanie płyty wpisuje się w punkt 3a załącznika nr 1 do rozporządzenia (rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, w tym przez promocję lokalnej twórczości kulturalnej ...) i może być realizowane w ramach małych projektów.

Załącznik nr 1 do rozporządzenia nie przewiduje realizacji operacji związanych z wymianą doświadczeń czy spotkań o charakterze integracyjnym. Tym samym w opinii UMWK-P operacja w tym zakresie nie może być finansowana z małych projektów.

16. W ramach projektu wskazanego w punkcie 15 wnioskodawca planuje ponieść następujące koszty (czy są one kwalifikowalne?):

- Honorarium dla członków zespołu,
- Honorarium dla instruktora zespołu (praca podczas prób do nagrania oraz wynagrodzenie za aranżacje muzyczne wykorzystywane na płycie),
- Honorarium dla „specjalisty w zakresie pałuckości” za konsultacje przy przygotowaniu utworów (dobór tekstów, przygotowanie materiałów szkoleniowych),
- Honorarium dla trenerów śpiewu tzw. białego,
- Nocleg i wyżywienie trenerów śpiewu tzw. białego,
- Koszt sesji nagraniowych w studiu,
- Koszt masteringu (obróbki cyfrowej dźwięku),
- Koszt tantiem dla ZAIKSu oraz zakup hologramów,
- Honorarium za wykonanie dwóch zdjęć grupowych zespołu,
- Skład poligrafii w wydawnictwie i wydruk materiału (papierowa wkładka),
- Tłoczenie płyt (zakup nośnika, koszty tłoczenia, kolorowy nadruk na płycie, zakup opakowań do płyt),
- Transport członków zespołu ludowego z sąsiedniej gminy na spotkanie integracyjne,
- Zakup artykułów spożywczych na spotkanie integracyjne,
- Wydruk dyplomów – dla osób uczestniczących w projekcie.

Stanowisko UMWK-P: Koszty związane z wynagrodzeniem dla członków zespołu, organizacją spotkania integrującego (wymiana doświadczeń) oraz wydruk dyplomów wydają się nie być kosztami kwalifikowalnymi. Pozostałe koszty także nie wpisują się do końca w zapisy załącznika nr 2 do rozporządzenia.

W kosztach kwalifikowalnych nie ma wynagrodzeń/honorariów (są wynagrodzenia za świadczenie usług), nie ma też kosztów związanych z opracowaniem i przygotowaniem materiału, jakim jest płyta (chyba, że zostanie ona uznana za typ materiału informacyjnego – punkt 5 załącznika nr 2).

17. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem organizację konkursu fotograficznego oraz zakup nagród dla uczestników konkursu (pendrive, karty pamięci, aparaty fotograficzne)?

Stanowisko UMWK-P: Konkurs fotograficzny może zostać uznany za wydarzenie o charakterze promocyjnym/kulturalnym. W takim przypadku koszt zakupu upominków lub nagród będzie kosztem kwalifikowalnym, ale jedynie do wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach małego projektu.

18. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem zakup wyposażenia muzeum, a konkretnie:

- Zakup sprzętu multimedialnego (ekran, projektor, laptop z oprogramowaniem),
- Zakup gablot,
- Transport gablot,
- Montaż gablot.

Stanowisko UMWK-P: Projekt wpisuje się w punkt 6c załącznika nr 1 do rozporządzenia (zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez remont lub wyposażenie muzeów) i może być realizowany w ramach małych projektów.

Wymienione koszty są kosztami kwalifikowalnymi zgodnie z punktem 8 załącznika nr 2 do rozporządzenia (zakup oraz montaż wyposażenia). Jednak zgodnie z zapisami wskazanego punktu koszty transportu nie są kosztami kwalifikowanymi. Czy w takim wypadku transport sprzętu może zostać uznany za koszt składowy w ramach „montażu”?

19. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem organizację przeglądu organowego i poniesienie kosztów związanych z:

- Przeglądem technicznym organów przed imprezą,
- Gażą dla osób występujących w przeglądzie?

Stanowisko UMWK-P: Wskazane koszty wydają się nie być kosztami kwalifikowalnymi.

20. Czy w ramach małych projektów można zakupić nagrody dla uczestników przeglądu chórów w postaci instrumentów muzycznych?

Stanowisko UMWK-P: Tak. Koszt zakupu upominków lub nagród będzie kosztem kwalifikowalnym, ale jedynie do wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach małego projektu.

21. Czy w ramach małych projektów kosztem kwalifikowanym będzie transport obiektu tradycyjnej architektury wiejskiej (chata wiejska) na obszar LGD? Chata będzie miejscem realizacji plenerów artystycznych i wydarzeń o charakterze rekreacyjno-sportowym.

Stanowisko UMWK-P: Zgodnie z zapisami załącznika nr 2 do rozporządzenia koszty transportu nie są kosztami kwalifikowanymi. Czy koszt ten może zostać potraktowany jako „wynagrodzenie za świadczenie usługi”?

22. Czy w ramach „inicjowania powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie” możliwe jest pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem wyrobu ze szkła, a konkretnie:

- Zakup praw autorskich,
- Przygotowanie formy do wytwarzania wyrobu.

Wyrób, którego wykonanie zostanie sfinansowane będzie nawiązywał do tradycji wydmuchiwania szkła w jednej z miejscowości objętych LSR. W przyszłości może stać się elementem promującym obszar LGD.

Stanowisko UMWK-P: Wydaje się, że wskazane koszty można uznać za kwalifikowalne, jako „wynagrodzenie za świadczenie usług” niezbędnych do powstania i wprowadzenia na rynek produktu opartego na lokalnym dziedzictwie.

23. Czy za koszt kwalifikowalny w ramach małych projektów można uznać „występ kuglarzy na jarmarku”?

Stanowisko UMWK-P: Wydaje się, że koszt ten może zostać uznany za kwalifikowalny jako element kosztów związanych z „organizacją i przeprowadzeniem wydarzeń o charakterze promocyjnym i kulturalnym”.

24. Czy za koszt kwalifikowalny w ramach małych projektów można uznać honoraria dla twórców za sprzedaż dzieł na wyposażenie muzeum?

Stanowisko UMWK-P: Koszt ten nie wydaje się być kosztem kwalifikowalnym.

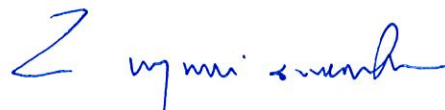
25. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem remont lub przebudowę pomieszczenia gospodarczego, będącego własnością osoby fizycznej, tak aby pomieszczenie mogło pełnić rolę salki szkoleniowej w ramach „Zielonej szkoły” prowadzonej przez właściciela budynku?

Stanowisko UMWK-P: Proponowany zakres operacji nie może być realizowany w ramach małych projektów.

26. Czy w ramach imprez/wydarzeń kulturowych realizowanych na obszarze LGD w ramach małych projektów za koszt kwalifikowalny można uznać koszt rejsu statkiem wycieczkowym dla uczestników imprez/wydarzeń? Rejs będzie miał na celu promocję lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Stanowisko UMWK-P: Wydaje się, że koszt ten może zostać uznany za kwalifikowalny jako element kosztów związanych z „organizacją i przeprowadzeniem wydarzeń o charakterze promocyjnym i kulturalnym”.

Wobec planowanego rozpoczęcia w województwie kujawsko-pomorskim naborów wniosków w ramach wskazanego na wstępie działania z dniem 1 marca 2010 r. proszę o możliwie pilną odpowiedź.

Naczelnik Wydziału
Zarządzania Programami
Rozwoju Obszarów Wiejskich
Bartosz Szymański (1)

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

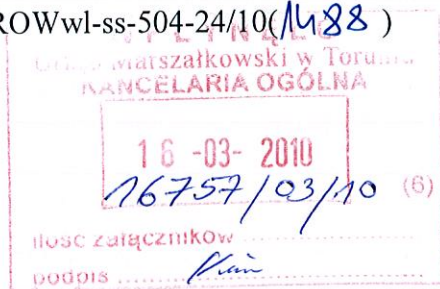
MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,

tel.: (22) 623-18-42, 623-22-77 fax.: (22) 623-20-51, 623-22-78

Warszawa, 08 marca 2010 r.

ROWwl-ss-504-24/10(1488)

Pan
Michał Korolko
V-ce Marszałek Województwa
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Plac Teatralny 2;
87-100 Toruń

Handwritten notes and signatures:
p. l. h. m. w. - by
P. Lubowski
Thopis die
mnie
[Signature]

Szanowny Panie Dyrektorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 10 lutego br o znakach PRW.I.0722-11/10 9234/02/2010 odnośnie zakresu pomocy i kosztów kwalifikowalnych małych projektów, informuję co następuje.

Przedstawione w piśmie stanowiska do większości zagadnień są prawidłowe, natomiast kilka pozycji wymaga dodatkowego wyjaśnienia.

W przypadku organizacji cyklu wernisaży (pkt 14) koszt „kilometrówki” może być uznany za kwalifikowalny jako wynagrodzenie za usługę, której wykonanie jest niezbędne do dystrybucji plakatów promocyjnych. Koszt zakupu kronik dla odwiedzających też jest uzasadniony ponieważ, stosowanie powyższych ksiąg jest rzeczą powszechną na wydarzeniach tego typu. Jeżeli chodzi o zakup drukarki konieczne jest zbadanie czy jest to wydatek racjonalny i niezbędny do poniesienia oraz czy wynagrodzenie z usługę drukowania nie jest tańsze niż powyższy zakup.

W pkt 16 dotyczącym nagrania płyty zespołu zaproponowane stanowisko jest prawidłowe, natomiast koszt opracowania i przygotowania materiału jakim jest płyta jest kosztem ujętym w pkt 3 oraz 5 załącznika nr 2 do przedmiotowego rozporządzenia (jako materiał informacyjny wydawany na potrzeby operacji służącej promocji lokalnej twórczości).

W pkt 18 dotyczącym wyposażenia muzeum koszt transportu gablot do muzeum wpisuje się pkt 3 załącznika nr 2 do przedmiotowego rozporządzenia tj. wynagrodzenie za świadczenie usług. Wyłączenie z kosztów kwalifikowalnych dotyczy tylko zakupu, najmu

środków transportu a nie usługi transportu co oznacza, że zgodnie z tym przepisem nie można wypożyczyć środka transportu ale można zapłacić za usługę transportu.

Organizacja przeglądu organowego (pkt 19) wpisuje się w zakres realizacji małych projektów jako organizacja imprezy kulturalnej. Gaża dla występujących artystów może stanowić koszt kwalifikowalny jako wynagrodzenie za świadczenie usługi.

Koszt transportu zabytkowej chaty (pkt 21) może być pokryty w ramach pkt 3 załącznika nr 2 do rozporządzenia, analogicznie jak w przypadku transportu wyposażenia muzeum.

W pkt 24 nie jest jasne czy operacja rzeczywiście dotyczy muzeum. Zakres wsparcia małych projektów przewiduje finansowanie wyposażenia muzeów w celu zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego. Jeżeli powyższe muzeum spełnia wymogi określone w ustawie o muzeach a wspomniane eksponaty przyczynią się do zachowania dziedzictwa kulturowego i historycznego to koszt ten jest kwalifikowalny.

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA

Paweł Racek

Do wiadomości wg rozdzielnika.

Wątpliwości zgłaszane przez Lokalne Grupy Działania odnośnie małych projektów:

1. Czy możliwa jest realizacja małego projektu, który będzie finansowany z pożyczki udzielonej od JST (pokrycie wydatków).

Odpowiedź: Tak. Ważnym jest jednak, aby całość pożyczki (z ewentualnymi odsetkami) została zwrócona do budżetu JST.

2. Czy możliwa jest realizacja małego projektu, którego wkład własny zostanie zapewniony z bezzwrotnego dofinansowania od JST (uzyskanego w ramach konkursów organizowanych przez gminy lub Samorząd Województwa).

Odpowiedź: Rozporządzenie dopuszcza możliwość współfinansowania małych projektów ze środków własnych JST. Wydaje się, że wskazane postępowanie można uznać za prawidłowe, o ile udzielenie dotacji nastąpi w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego. UMWK-P wystąpi z odpowiednim zapytaniem do MRiRW.

3. A. Czy w ramach małych projektów możliwym jest wybudowanie typowego placu zabaw (zestaw zabawowy, huśtawki, piaskownica itp.) wraz z przygotowaniem terenu (ogrodzenia, plantowanie terenu itp.)?

Odpowiedź: Tak. Do UMWK-P wpłynęła interpretacja MRiRW potwierdzająca, iż koszt budowy placu zabaw jest kosztem kwalifikowalnym.

4. Czy ramach małych projektów możliwym jest wybudowanie miejsca spotkań i rekreacji dla mieszkańców wsi? W ramach zadania wykonane zostałyby następujące elementy:

- ogrodzenie wraz z przygotowaniem terenu,
- elementy placu zabaw (huśtawki, piaskownica, zestaw zabawowy itp),
- gril, ławeczki, kosze na śmieci itp.

Odpowiedź: Tak. Do UMWK-P wpłynęła interpretacja MRiRW potwierdzająca, iż koszt budowy placu zabaw jest kosztem kwalifikowalnym.

5. Czy w ramach wyposażenia świetlic wiejskich (gminnych ośrodków kultury pełniących funkcje świetlic wiejskich) możemy zakupić: kuchenki, lodówki, patelnie, stoły, krzesła, naczynia, obrusy, firany, zasłony itp. a przede wszystkim wymienić drzwi do świetlicy wraz z montażem?

Odpowiedź: Rozporządzenie nie wprowadza żadnych ograniczeń w tym zakresie, w związku z czym wszystkie wymienione koszty należy uznać za kwalifikowane.

6. Czy w ramach małych projektów możemy zbudować boisko sportowe (zasiać trawę, zasadzić krzewy, kupić bramki) i przeprowadzić imprezę kulturalno-sportową? Przy okazji kupić kosiarkę spalinową i olej napędowy do utrzymania porządku i czystości na tym boisku oraz w całej wsi?

Odpowiedź: Do UMWK-P wpłynęła interpretacja MRiRW potwierdzająca, iż koszt budowy boiska jest kosztem kwalifikowanym.

Zakup kosiarki i oleju nie jest kosztem kwalifikowalnym.

7. Czy można wyremontować świetlicę oraz ją powiększyć poprzez dobudowanie pewnej części?
Odpowiedź: Kosztem kwalifikowalnym jest remont, ale nie rozbudowa świetlic wiejskich.
8. Czy kosztem kwalifikowalnym jest promocja sołectwa? tj. małe imprezy kulturalne przy świetlicach wiejskich? I jakie konkretnie koszty związane z organizacją imprezy mogą być poniesione?
Odpowiedź: Zgodnie z rozporządzeniem zakres operacji może dotyczyć organizacji imprez. Jako koszt kwalifikowalny wskazano jedynie: „organizację i przeprowadzenie wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych”. Brak bardziej szczegółowych wytycznych w tym zakresie.
9. Czy w przypadku wniosku, którego zakres dotyczy zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego poprzez odnowienie dachów lub elewacji zewnętrznych budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków np. " Wymiana dachówki na części dachu budynku pałacu.. " ma znaczenie funkcja budynku? Czy fakt że w obiekcie poza świetlicą wiejską znajdują się mieszkania komunalne będące własnością Gminy (powierzchnia mieszkalna stanowi ok. 85% całego budynku) nie spowoduje że wniosek nie przejdzie pozytywnie weryfikacji?
*Odpowiedź: Zastosowanie będzie tu miała najprawdopodobniej zasada proporcjonalności: za kwalifikowalne uznane zostaną jedynie koszty związane z remontem powierzchni dachu, odpowiadające powierzchni budynku wykorzystywanej na cele użyteczności publicznej. W opisanym przypadku będzie to nie więcej niż 15% kosztów wymiany dachówki.
Wystosowane zostanie zapytanie do MRiRW w tej sprawie.*
10. Czy w ramach małych projektów możemy wymienić (wyremontować) chodnik znajdujący się na cmentarzu w centrum wsi?
Odpowiedź: Remont chodników nie jest kosztem kwalifikowalnym w ramach tego działania. W zakresie operacji brak operacji związanych z poprawą estetyki czy zagospodarowaniem centrum miejscowości.
11. Czy w ramach organizacji imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych możemy zorganizować Dożynki Gminne?
Odpowiedź: Nie ma w tym zakresie ograniczeń w rozporządzeniu.
12. Czy w ramach małych projektów za kwalifikowalne uznane zostanie podświetlenie (iluminacja) zabytkowych kościołów i czy tą inwestycję może zrealizować gmina na nieruchomości kościelnej?
Odpowiedź: Iluminacja zabytków nie jest kosztem kwalifikowalnym w ramach tego działania.
13. Czy w ramach odnowienia lub oznakowania budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru zabytków możliwe jest zaliczenie jako koszty kwalifikowane wykonanie następujących działań: wykonanie tablic informacyjnych prezentujących opis, charakterystykę obiektów zabytkowych?
Odpowiedź: Tak.

14. Czy w ramach remontu lub wyposażenia świetlic wiejskich można wymienić okna i ocieplić świetlicę wiejską?

Odpowiedź: Tak.

15. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem przygotowanie materiałów promujących cykl wernisaży prac lokalnych twórców oraz organizacji spotkania inauguracyjnego projektu i spotkania z nauczycielami w celu zachęcenia ich do odwiedzania wernisaży wraz z uczniami?

Odpowiedź: W opinii UMWK-P projekt wpisuje się w punkt 3a załącznika nr 1 do rozporządzenia (rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, w tym przez promocję lokalnej twórczości kulturalnej ...) i może być realizowany w ramach małych projektów.

16. W ramach projektu wskazanego w punkcie 15 wnioskodawca planuje ponieść następujące koszty (czy są one kwalifikowalne?):

- Opracowanie materiałów promujących cykl wernisaży (widokówki, plakaty, foldery) w tym:
  - a) Honorarium za opracowanie jednolitego wzornictwa dla wszystkich materiałów (z przeniesieniem praw własności na wnioskodawcę),
  - b) Honorarium za wykonanie zdjęć prac poszczególnych artystów,
  - c) Honorarium za wykonanie zdjęć portretowych artystów,
  - d) Honorarium za opracowanie notki biograficznej artysty,
  - e) Honorarium za opracowanie biogramów prac,
- Dystrybucja materiałów promocyjnych:
  - a) Kolportaż plakatów (rozliczany jako „kilometrówka” lub umowa zlecenie),
  - b) Koszt wysyłki pocztą widokówek (wysłane zostaną do osób biorących udział we wcześniejszych wystawach),
- Koszt zakupu materiałów spożywczych niezbędnych do zorganizowania spotkania z twórcami, inauguracyjnego projektu,
- Koszt zakupu artykułów spożywczych na spotkanie z nauczycielami (w celu promocji cyklu wernisaży i zachęcenia uczestników spotkania do organizacji wycieczek z uczniami na wernisaże),
- Koszt zakupu artykułów biurowych, papierniczych, tuszy do drukarki,
- Koszt zakupu drukarki,
- Koszt zakupu kronik do rejestracji gości odwiedzających wernisaże,
- Koszt zakupu stand-up.

Odpowiedź: Wymienione koszty mogą zostać uznane za kwalifikowane w ramach następujących punktów załącznika nr 2 do rozporządzenia:

- 5 – opracowanie materiałów informacyjnych i zakup powierzchni reklamowej,
- 8 – zakup wyposażenia,
- 9 – organizacja i przeprowadzenie wydarzeń promocyjnych, kulturalnych.

UMWK-P wystosuje zapytanie do MRiRW w tej kwestii.

17. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem przygotowanie i wydanie płyty lokalnego zespołu ludowego oraz wymianę doświadczeń z innym zespołem ludowym z terenu LGD?

Odpowiedź: W opinii UMWK-P przygotowanie i wydanie płyty wpisuje się w punkt 3a załącznika nr 1 do rozporządzenia (rozwijanie aktywności społeczności lokalnej,

w tym przez promocję lokalnej twórczości kulturalnej ...) i może być realizowane w ramach małych projektów.

Załącznik nr 1 do rozporządzenia nie przewiduje realizacji operacji związanych z wymianą doświadczeń czy spotkań o charakterze integracyjnym. Tym samym w opinii UMWK-P operacja w tym zakresie nie może być finansowana z małych projektów.

18. W ramach projektu wskazanego w punkcie 17 wnioskodawca planuje ponieść następujące koszty (czy są one kwalifikowalne?):

- Honorarium dla członków zespołu,
- Honorarium dla instruktora zespołu (praca podczas prób do nagrania oraz wynagrodzenie za aranżacje muzyczne wykorzystywane na płycie),
- Honorarium dla „specjalisty w zakresie pałuckości” za konsultacje przy przygotowaniu utworów (dobór tekstów, przygotowanie materiałów szkoleniowych),
- Honorarium dla trenerów śpiewu tzw. białego,
- Nocleg i wyżywienie trenerów śpiewu tzw. białego,
- Koszt sesji nagraniowych w studiu,
- Koszt masteringu (obróbki cyfrowej dźwięku),
- Koszt tantiem dla ZAIKSu oraz zakup hologramów,
- Honorarium za wykonanie dwóch zdjęć grupowych zespołu,
- Skład poligrafii w wydawnictwie i wydruk materiału (papierowa wkładka),
- Tłoczenie płyt (zakup nośnika, koszty tłoczenia, kolorowy nadruk na płycie, zakup opakowań do płyt),
- Transport członków zespołu ludowego z sąsiedniej gminy na spotkanie integracyjne,
- Zakup artykułów spożywczych na spotkanie integracyjne,
- Wydruk dyplomów – dla osób uczestniczących w projekcie.

Odpowiedź: Koszty związane z wynagrodzeniem dla członków zespołu, organizacją spotkania integrującego (wymiana doświadczeń) oraz wydruk dyplomów wydają się nie być kosztami kwalifikowalnymi. Pozostałe koszty także nie wpisują się do końca w zapisy załącznika nr 2 do rozporządzenia.

Stosowne zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

19. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem organizację konkursu fotograficznego oraz zakup nagród dla uczestników konkursu (pendrive, karty pamięci, aparaty fotograficzne)?

Odpowiedź: Konkurs fotograficzny może zostać uznany za wydarzenie o charakterze promocyjnym/kulturalnym. W takim przypadku koszt zakupu upominków lub nagród będzie kosztem kwalifikowalnym, ale jedynie do wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach małego projektu.

20. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem zakup wyposażenia muzeum, a konkretnie:

- Zakup sprzętu multimedialnego (ekran, projektor, laptop z oprogramowaniem),
- Zakup gablot,
- Transport gablot,
- Montaż gablot.

Odpowiedź: W opinii UMWK-P projekt wpisuje się w punkt 6c załącznika nr 1 do rozporządzenia (zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego przez remont lub wyposażenie muzeów) i może być realizowany w ramach małych projektów.

Wymienione koszty są kosztami kwalifikowalnymi zgodnie z punktem 8 załącznika nr 2 do rozporządzenia (zakup oraz montaż wyposażenia). Zwracam uwagę, iż zgodnie z zapisami wskazanego punktu koszty transportu nie są kosztami kwalifikowanymi, chyba, że zostaną one uznana za koszt składowy w ramach „montażu”. W tej kwestii zostanie wystosowane zapytanie do MRiRW.

21. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem organizację przeglądu organowego i poniesienie kosztów związanych z:

- Przeglądem technicznym organów przed imprezą,
- Gażą dla osób występujących w przeglądzie?

Odpowiedź: Wskazane koszty wydają się nie być kosztami kwalifikowalnymi. Stosowne zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

22. Czy w ramach małych projektów można zakupić nagrody dla uczestników przeglądu chórów w postaci instrumentów muzycznych?

Odpowiedź: Tak. Koszt zakupu upominków lub nagród będzie kosztem kwalifikowalnym, ale jedynie do wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach małego projektu.

23. Czy w ramach małych projektów kosztem kwalifikowanym będzie transport obiektu tradycyjnej architektury wiejskiej (chata wiejska) na obszar LGD? Chata będzie miejscem realizacji plenerów artystycznych i wydarzeń o charakterze rekreacyjno-sportowym.

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami załącznika nr 2 do rozporządzenia koszty transportu nie są kosztami kwalifikowalnymi. Odpowiednie zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

24. Czy w ramach „inicjowania powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie” możliwe jest pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem wyrobu ze szkła, a konkretnie:

- Zakup praw autorskich,
- Przygotowanie formy do wytwarzania wyrobu.

Wyrób, którego wykonanie zostanie sfinansowane będzie nawiązywał do tradycji wydmuchiwania szkła w jednej z miejscowości objętych LSR. W przyszłości może stać się elementem promującym obszar LGD.

Odpowiedź: Wydaje się, że wskazane koszty można uznać za kwalifikowalne, jako „wynagrodzenie za świadczenie usług” niezbędnych do powstania i wprowadzenia na rynek produktu opartego na lokalnym dziedzictwie. Odpowiednie zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

25. Czy za koszt kwalifikowalny w ramach małych projektów można uznać „występ kuglarzy na jarmarku”?

Odpowiedź: Wydaje się, że koszt ten może zostać uznany za kwalifikowalny jako element kosztów związanych z „organizacją i przeprowadzeniem wydarzeń

o charakterze promocyjnym i kulturalnym”. Odpowiednie zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

26. Czy za koszt kwalifikowalny w ramach małych projektów można uznać honoraria dla twórców za sprzedaż dzieł na wyposażenie muzeum?

Odpowiedź: Zapytanie w tej kwestii zostanie skierowane do MRiRW.

27. Czy w ramach małych projektów można zrealizować projekt, obejmujący zakresem remont lub przebudowę pomieszczenia gospodarczego, będącego własnością osoby fizycznej, tak aby pomieszczenie mogło pełnić rolę salki szkoleniowej w ramach „Zielonej szkoły” prowadzonej przez właściciela budynku?

Odpowiedź: Zapytanie w tej kwestii zostanie skierowane do MRiRW.

28. Czy w ramach imprez/wydarzeń kulturowych realizowanych na obszarze LGD w ramach małych projektów za koszt kwalifikowalny można uznać koszt rejsu statkiem wycieczkowym dla uczestników imprez/wydarzeń? Rejs będzie miał na celu promocję lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

Odpowiedź: Wydaje się, że koszt ten może zostać uznany za kwalifikowalny jako element kosztów związanych z „organizacją i przeprowadzeniem wydarzeń o charakterze promocyjnym i kulturalnym”. Odpowiednie zapytanie zostanie skierowane do MRiRW.

Wątpliwości zgłaszane przez Lokalne Grupy Działania odnośnie małych projektów:

1. Czy w ramach tegorocznego naboru wniosków w ramach „małych projektów” można złożyć wniosek o przyznanie pomocy na operację polegającą na wyposażeniu świetlicy, która dopiero ma zostać wybudowana? Planowany termin zakończenia budowy to 2011 rok.

Odpowiedź: Operacja taka nie może zostać rozpoczęta przed ukończeniem budowy świetlicy. Przypominam, iż zgodnie z rozporządzeniem wnioskodawca musi zakończyć realizację projektu (złożyć wniosek o płatność końcową) najpóźniej w ciągu 2 lat od podpisania umowy z SW. W tej sytuacji wniosek (nawet jeśli przejdzie pozytywnie wszystkie etapy oceny) będzie zagrożony opóźnieniami w pracach budowlanych. Zawierając umowę przykładowo w czerwcu 2010 r. wnioskodawca będzie miał czas na realizację operacji tylko do czerwca 2012 r.

Proponowane postępowanie wydaje się w tym przypadku dość ryzykowne, tym bardziej, że LGD planuje ogłaszanie konkursów na małe projekty co roku. Sugerujemy wstrzymanie się ze złożeniem wniosku o przyznanie pomocy do kolejnego naboru.

2. Czy beneficjentem małych projektów może być osoba, będąca mieszkańcem miast (np. Koronowa, Solca Kujawskiego)? Czy beneficjent musi posiadać stałe zameldowanie czy wystarczy zameldowanie czasowe?

Odpowiedź: Wnioskodawcami mogą być osoby fizyczne posiadające zameldowanie na obszarze realizacji LSR (ze środków nie mogą więc korzystać mieszkańcy miast, które zgodnie z zasadami osi 4 Leader nie podlegają wsparciu).

Wnioskodawca musi przedstawić kopię dokument tożsamości. Jeżeli zgodnie z danymi zawartymi w tym dokumencie osoba ma stały meldunek poza obszarem realizacji LSR, musi dostarczyć zaświadczenie z właściwej ewidencji ludności potwierdzające zameldowanie tymczasowe na obszarze realizacji LSR.

W przypadku pozostałych wątpliwości nadesłanych do WZ PROW skierowane zostało zapytanie do MRiRW.

Wątpliwości zgłaszane przez Lokalne Grupy Działania odnośnie małych projektów:

1. Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (architekt) prowadzi działalność w wydzielonej części budynku mieszkalnego. W jakim zakresie możliwe jest dofinansowanie założenia na tym budynku solarów? Jak będzie wyglądała kwestia rozliczenia kosztów.
Odpowiedź: Operacja wpisuje się w pkt 8 załącznika do rozporządzenia. Zasady kwalifikowalności i rozliczenia kosztów są określone w rozporządzeniu.
2. Stowarzyszenie, które będzie ubiegało się o pomoc w ramach Małych Projektów, nie ma zabezpieczenia w postaci odpowiedniej ilości środków finansowych. Może je otrzymać od prywatnego inwestora. W jakiej formie inwestor ma przekazać pieniądze na konto stowarzyszenia (pożyczka lub inna)? czy może opłacić faktury w imieniu stowarzyszenia?
Odpowiedź: „Inwestor” może przekazać środki na konto Stowarzyszenia np. w formie darowizny. Wszystkie faktury muszą być wystawione na wnioskodawcę i opłacone z jego rachunku bankowego.
3. Czy beneficjentem Małych Projektów może być Zakład Opieki Zdrowotnej znajdujący się na terenie LSR, dzierżawiący pomieszczenia i teren, w którym są gabinety rehabilitacyjne od gminy?
Odpowiedź: ZOZ jest osobą prawną, może więc być beneficjentem małych projektów. Nie wiadomo jednak jaki ma być zakres planowanej operacji i czy wpisuje się ona w załącznik nr 1 do rozporządzenia.
4. Czy w przypadku organizowania przez beneficjenta będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą kuru plecionkarskiego w ramach małych projektów, dany beneficjent może wystawić sobie rachunek za przeprowadzenie kursu. Jeśli nie w jaki sposób osoba taka może rozliczyć wynagrodzenie za przeprowadzenie przez siebie kursu.
Odpowiedź: Zgodnie z informacją przesłaną do Państwa w dniu 11 marca 2010 r. ponownie informuję, że wnioskodawca nie może wystawiać sam na siebie faktur czy rachunków, a następnie przedstawiać ich do refundacji. Wynagrodzenie powinno zostać w tym wypadku odnotowane jako praca świadczona nieodpłatnie i odpowiednio umiejscowione w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji.

Szanowni Państwo,

w związku z zapytaniami nadesłanymi przez kilka LGD z terenu województwa, poniżej przekazuję stanowisko WZ PROW:

1. W jakim terminie wnioskodawca może ogłosić przetarg w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” realizowanego poprzez Oś 4 Leader? Od dnia zakończenia naboru wniosków przez LGD czy musi czekać na zawarcie umowy z SW?

Odpowiedź: Wnioskodawcy mogą ogłaszać przetargi od dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy w LGD.

2. Czy w ramach małego projektu można sfinansować wydanie monografii gminy? Czy kosztem kwalifikowalnym będzie skład i opracowanie graficzne takiej publikacji?

Odpowiedź: Monografia wpisuje się w zakres operacji określony w punkcie 4a załącznika do rozporządzenia (przygotowanie i wydanie publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR). Koszt składu i grafiki jest kosztem kwalifikowalnym, jako element „przygotowania” publikacji.

3. Czy w ramach „odnowienia elewacji zewnętrznych” budynków zabytkowych (punkt 6b załącznika do rozporządzenia) za koszt kwalifikowalny można uznać wymianę drzwi zewnętrznych i stolarki okiennej?

Odpowiedź: Tak.

Pozdrawiam,

Jacek Kukowski

Departament Polityki Regionalnej

Wydział Zarządzania PROW

Sekcja LEADER

tel. (56) 656-11-73

e-mail: j.kukowski@kujawsko-pomorskie.pl

Wątpliwości zgłaszane przez Lokalne Grupy Działania odnośnie małych projektów:

1. Czy Beneficjentem małych projektów może być Starostwo Powiatowe czy Powiat?
Odpowiedź: Powiat (analogicznie, jak w przypadku pozostałych jednostek samorządu terytorialnego).

2. Czy do kosztów kwalifikowalnych w ramach małych projektów można zaliczyć koszty związane z zarządzaniem projektem (koszty administracyjne) np.:
- Wynagrodzenie osoby koordynującej projekt,
  - Zakup materiałów biurowych,
  - Obsługa techniczna imprez/wydarzeń?

Odpowiedź: W opinii UMWK-P wymienione powyżej koszty wpisują się w punkt 3 i 7 załącznika nr 2 do rozporządzenia. O ile przedstawione koszty będą niezbędne do realizacji operacji i racjonalne, powinny podlegać refundacji. W tej sprawie skierowane zostanie jednak zapytanie do MRiRW.

3. Czy wnioskodawca musi dokumentować wydatki opłacane ze środków finansowych, stanowiących jego wkład własny?

Odpowiedź: Nie, o ile nie są one potem przedstawiane do refundacji ze środków PROW.

4. Czy wnioskodawca może przedstawić do refundacji fakturę wewnętrzną lub notę księgową potwierdzającą poniesienie przez np. dom kultury kosztów związanych z wynajmem sali w budynku tego podmiotu na szkolenie realizowane w ramach małych projektów?

Odpowiedź: Nie. Wnioskodawca nie może wystawiać sam na siebie faktur, a następnie przedstawiać ich do refundacji. Przeznaczenie pomieszczeń, sprzętu czy usług powinno zostać w tym wypadku odnotowane jako praca lub usługi świadczone nieodpłatnie i odpowiednio umiejscowione w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji.

5. Czy w ramach małych projektów można zrealizować operację polegającą na zagospodarowaniu terenu w gospodarstwie agroturystycznym poprzez:

- Urządzenie klombów, zieleńców, zasadzenie drzew,
- Budowę małej architektury i placu zabaw,
- Regulację stawu,
- Budowę bramy wjazdowej.

Odpowiedź: Wskazana operacja może być realizowana w ramach „budowy miejsc wypoczynku”. Podane koszty są kosztami kwalifikowalnymi. Doprecyzowania wymaga koszt „regulacji stawu” – konieczne jest określenie funkcji stawu oraz zakresu planowanych prac tak, aby wykluczyć nakładanie się pomocy z Programem Operacyjnym RYBY.

6. Czy w ramach małych projektów można zrealizować operację polegającą na adaptacji, zagospodarowaniu i wyposażeniu kuchni w gospodarstwie agroturystycznym?

Odpowiedź: Nie.

7. Czy w ramach małych projektów można zrealizować operację polegającą na utworzeniu pola biwakowego poprzez:
- Użyźnienie ziemi i zasianie trawy,
  - Budowę studni do wody pitnej (w okolicy nie ma poprowadzonych wodociągów),
  - Budowę ogrodzenia,
  - Budowę małej architektury (stoły, ławki, wiata),
  - Utworzenie plaży,
  - Nasadzenia krzewów,
  - Budowę pomostu,
  - Stworzenie miejsca do wędkowania,
  - Zakup łodzi i kajaka,
  - Budowę instalacji do minigolfa i dyskgolfa,
  - Budowę boiska do piłki siatkowej,
  - Budowę ścieżek pieszych łączących poszczególne budowle/obiekty/atrakcje?

Odpowiedź: Operacja wpisuje się w punkt 4b załącznika nr 1 do rozporządzenia. Spośród wskazanych kosztów wątpliwości budzą: budowa studni do wody pitnej (odpowiednie pytanie zostanie skierowane do MRiRW), stworzenie miejsca do wędkowania i budowa pomostu (konieczne jest doprecyzowanie planowanych funkcji i zakresu prac, aby wykluczyć nakładanie się pomocy z Programem Operacyjnym RYBY), a także zakup łodzi (kwalifikowalne są jedynie środki transport napędzane siłą mięśni ludzkich).

8. Czy infrastruktura zbudowana z małych projektów może nie być wykorzystywana w celach zarobkowych?

Odpowiedź: Tak, choć zapewne zachowana powinna być zasada ogólnodostępności obiektów. Odpowiednie zapytanie w tej sprawie zostanie skierowane do MRiRW.

9. Czy przed realizacją inwestycji można otrzymać zaliczkę na planowane prace?

Odpowiedź: Tak, wnioskodawcy mogą się ubiegać o wyprzedzające finansowanie do wysokości 20% planowanej kwoty pomocy (z wyjątkiem jednostek samorządu terytorialnego).

10. Czy w ramach punktu „wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, z wyłączeniem działalności rolniczej” można otrzymać dotację na instalację solarną na budynku mieszkalnym?

Odpowiedź: Nie, chyba, że w budynku prowadzona jest działalność kulturalna lub gospodarcza.

11. Jaki dokument należy załączyć na potwierdzenie, że operacja realizowana w ramach małych projektów nie kwalifikuje się do wsparcia w ramach Osi 3 (konkretnie działania „Odnowa i rozwój wsi”)?

Odpowiedź: Wnioskowana kwota pomocy, w przypadku operacji o zakresie, który podlega wsparciu w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” musi być niższa niż 25 000 zł. Podstawą weryfikacji jest tutaj wniosek o przyznanie pomocy.